

รายงานผลการดำเนินการแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
สำนักงานเขตคลองเตย

ส่วนที่ ๑

บทนำ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารความเสี่ยงและเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรในองค์กร โดยการบริหารความเสี่ยงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันและควบคุมปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวมและเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่อาจจะทำให้เกิดความเสียหายในอนาคต ให้องค์กรมีศักยภาพในการรองรับปัญหาอย่างมีระบบ โดยนำแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทาง ในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องโหว่ให้เกิดการทุจริต และเป็นการมองหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๑. เพื่อสร้างมาตรการในป้องกันและการลดโอกาสการทุจริต
๒. เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ
๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มั่นใจในระบบธรรมาภิบาลและความซื่อตรงขององค์กร
๔. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

ประเภทความเสี่ยงการทุจริตตามคำนิยามของสำนักงาน ป.ป.ท. มี ๓ ด้าน คือ

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

นิยามประเภทของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk Management : CRM		
ด้านที่ ๑	ด้านการอนุมัติ อนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการให้บริการภาครัฐ
ด้านที่ ๒	ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	การใช้อำนาจหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ	- โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุก ประเภทงบประมาณได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุน หรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอก งบประมาณ และโครงการที่ถ่ายทอดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ไม่รวมโครงการที่หน่วยรับงบประมาณ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาท ขึ้นไป ที่มีการจัดซื้อจัดจ้างเฉพาะ ส่วนราชการระดับกรม/เทียบเท่าและรัฐวิสาหกิจ

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

๑. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่ามีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

๒. Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรกตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

๓. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

๔. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

พิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

นิยาม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
ความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)	การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประทุพติมิชอบหรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
คะแนนความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ
Key Controls in place	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีอยู่ในปัจจุบัน
Further Actions to be Taken	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่จัดทำเพิ่มเติม

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ เกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นได้สูงมาก (แต่ไม่เกินร้อยละ ๓)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้สูง (แต่ไม่เกินร้อยละ ๒)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น (แต่ไม่เกินร้อยละ ๑)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น (แต่ไม่เกินร้อยละ ๐.๑)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ตารางที่ ๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	กระทบต่อปริมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
๔	กระทบต่อปริมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
๓	กระทบต่อปริมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
๒	กระทบต่อปริมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
๑	กระทบต่อปริมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

ตารางที่ ๓ เกณฑ์การวัดระดับความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ส่วนที่ ๓

การรายงานผลการดำเนินการแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๔ แบบรายงานผลการดำเนินการแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ประเด็นความเสี่ยง : การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร (รายใหม่)

ประเภทของความเสี่ยง : การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ขั้นตอน	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการ
๑. การตรวจสอบคำขอ เอกสารประกอบการยื่นคำขอและคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบัญญัติ	ปานกลาง	การป้องกันเจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ให้ตนเองเพื่อดำเนินการ	๑. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ๒. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตรวจสอบเอกสารให้ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคู่มือประชาชนอย่างเคร่งครัด หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบและดำเนินการแก้ไขให้ครบถ้วน
๒. การรับชำระค่าใบอนุญาต	ปานกลาง	การป้องกันการทุจริตเงินค่าใบอนุญาต	๑. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการมาชำระเงินด้วยตนเอง ณ สำนักงานเขต กรณีไม่ชำระตามระยะเวลาที่กำหนด จะต้องเสียค่าปรับเพิ่มขึ้น

ขั้นตอน	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการ
๓. การออกใบอนุญาต	ปานกลาง	การป้องกันการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นไปตามระเบียบเวลาที่กำหนด	๑. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต ในกรณีที่ต้องทำตามหลักเกณฑ์ ให้เสนอพิจารณา ออกใบอนุญาต ๒. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต ในกรณีที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข ๓. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต ในกรณีที่ไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ให้แจ้งขยายผล การพิจารณาคำขอให้ผู้รับใบอนุญาตทราบทุก ๗ วัน นับจากวันที่รับคำขออนุญาตจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมส่งสำเนาแจ้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ทราบทุกครั้ง
๔. การแจ้งกลับผู้ประกอบการ	ปานกลาง	การป้องกันการเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้ง ผู้ประกอบการ	๑. เจ้าหน้าที่แจ้งผลการพิจารณา ในกรณีอนุญาต ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งการอนุญาตให้แก่ ผู้ขออนุญาตทราบเพื่อมารับใบอนุญาตภายในระยะเวลา ที่กำหนด หากพ้นกำหนดถือว่าไม่ประสงค์จะรับ ใบอนุญาต เว้นแต่จะมีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ๒. เจ้าหน้าที่แจ้งผลการพิจารณา ในกรณีไม่อนุญาต ได้ดำเนินการแจ้งคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตแก่ ผู้ขออนุญาตทราบพร้อมแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์